

Meloni's Broers van Italië zoeken ruzie met de Bank van Italië over goudreserves

Maar sommigen zeggen dat ze misschien op andere — nog krachtigere — doelen mikt.

▶ LUISTER

📄 KOPIEER LINK

POLITICOPRO

Gratis artikel, meestal voorbehouden aan abonnees

Verschillende bankfunctionarissen gaven privé toe dat deze stap consistent is met een groeiend gevoel van vijandigheid vanuit de regering van Meloni. | Simona Granati/Corbis via Getty Images

5 DECEMBER 2025 04:13 UUR CET

DOOR BEN MUNSTER EN CARLO MARTUSCELLI

De partij Broeders van Italië van Giorgia Meloni zoekt ruzie met de invloedrijke centrale bank van het land over goudreserves, waardoor een conflict tussen de regering en de technocratische elite van Italië wordt opgevoerd.

Vorige maand introduceerde Lucio Malan, hoofdwhip van de Broeders van Italië in de Senaat en een nauwe bondgenoot van Meloni, een amendement op de begroting van 2026 dat het eigendom van bijna €290 miljard aan goudreserves van de Italiaanse staat zou bevestigen.

Op het eerste gezicht lijkt het duidelijk waarom dit amendement is ontstaan. Italië heeft een enorme schuldenlast op zijn boeken, ongeveer 140 procent van het nationale bruto binnenlands product, en staat onder strikte EU-orders om het tekort te beperken, wat leidt tot een voortdurende begrotingskrap.

Het lijkt dus logisch om de op twee na grootste goudreserve ter wereld te plunderen om de op één na grootste schuldenstapel van Europa af te lossen. De verleiding om dit te doen wordt met de dag sterker: de waarde van de schat van de bank is het afgelopen jaar met 60 procent gestegen, dankzij een wereldwijde rally die grotendeels wordt gedreven door aankopen van andere centrale banken.

Maar zoals gebruikelijk in Italië is het niet zo eenvoudig. Ten eerste impliceert de wijziging niet dat het goud voor een specifiek doel wordt gebruikt, maar beweert het simpelweg dat het goud eigendom is van het Italiaanse volk.

"Er wordt niets overgedragen," vertelde Malan zelf aan POLITICO afgelopen weekend. "Dat goud heeft altijd toebehoord aan het Italiaanse volk, en dat zal hetzelfde blijven." Hij verzette zich tegen "zelfs de meest verre hypothese dat zelfs het kleinste deel van de goudreserves verkocht zal worden."

Gelukkig maar. Drie voormalige premiers — Romano Prodi, Silvio Berlusconi en Giuseppe Conte — hebben allemaal soortgelijke plannen geprobeerd om het goud onder directere overheidscontrole te brengen. Maar die regelingen — waarvan de laatste pas zes jaar geleden was — liepen allemaal vast door bezwaren van de Europese Centrale Bank.

De ECB publiceerde woensdag een vernietigende mening over de legaliteit van het voorstel, waarin Rome er botweg aan werd herinnerd dat het EU-verdrag het Eurosysteem exclusieve rechten geeft op het aanhouden en beheren van de buitenlandse reserves van de landen die de euro gebruiken (en wees erop dat het zes jaar geleden precies hetzelfde zei).

"Dit voorstel heeft geen kans om te slagen," zei Lucio Pench, hoogleraar economisch bestuur en fellow bij de denktank Bruegel, waarbij hij wees op het "duidelijke conflict" met het EU-verdrag.

Maar als het amendement in wezen slechts gebarenpolitiek is, rijst de vraag — wat is precies het doel ervan?

Een schot voor de boeg

Sommigen zien het als een waarschuwingsschot naar de Bank van Italië, met het argument dat Malan, als hoofdwhip van Meloni, waarschijnlijk niet zonder toestemming van de premier heeft gehandeld (Malan zelf gaf geen commentaar op de vraag of Meloni het amendement goedkeurde). In de gangen van de Bank zelf, achter de neoklassieke gevel aan de Via Nazionale in het hart van Rome, veroorzaakte deze verhuizing onrust op de hoogste niveaus.

"Ik kan u vertellen dat de mensen bij de bank woedend zijn," woedde een ambtenaar, die eraan toevoegde dat het voorstel illegaal is volgens EU-recht. "Onze regering — zelfs als ze uit dieven bestaat — kan niet stelen van de centrale bank, zelfs niet als die dat in een wet opneemt."

Lucio Malan, een nauwe bondgenoot van Meloni, diende een amendement in op de begroting van 2026 dat het eigendom van bijna €290 miljard aan goudreserves van de Italiaanse staat zou bevestigen. | Simona Granati/Getty Images

De Bank of Italy weigerde commentaar te geven op dat punt, maar verschillende bankfunctionarissen gaven privé toe dat de stap consistent is met een groeiend gevoel van vijandigheid vanuit de regering van Meloni. De Bank heeft altijd de woede van de populistische rechterzijde gewekt, die haar op verschillende manieren de schuld geeft van de erosie van de reële lonen gedurende drie decennia en van de val van wijlen Silvio Berlusconi.

Maar zo'n antagonisme is ook consistent met een bredere trend in de westerse wereld, waar diep verschuldende regeringen leunen op hun centrale banken, naarmate de fiscale behoeften urgenter worden en de ontevredenheid over het technocratische beheer van de economie toeneemt. De aanvallen van de Amerikaanse president Donald Trump op de Federal Reserve dit jaar zijn daar het duidelijkste voorbeeld van, maar zoals een ECB-functionaris aan POLITICO vertelde, is de "onafhankelijkheid van centrale banken niet alleen het probleem van de VS — er vindt wereldwijd enige inbreuk plaats."

Er zijn tekenen dat de ooit nauwe relaties tussen Meloni, de gouverneur van de Bank, Fabio Panetta — die zij speciaal van het ECB-hoofdkantoor in Frankfurt mee naar huis nam — zijn afgekoeld. Panetta werd aanvankelijk door sommigen binnen de Bank bespot vanwege zijn schijnbare eerbied voor de premier.

Sommige functionarissen geloven echter dat die relatie gespannen was toen Fabrizio Balassone, het hoofd onderzoek van de bank, vorige maand kritiek uitte op een wetsvoorstel van de overheidsbegroting en suggereerde dat belastingverlagingen gericht op de middenklasse gunstiger waren voor rijke Italianen dan voor de armen. Bankfunctionarissen hielden vol dat de analyse puur technisch en apolitek was — "Het was, zeg maar, twee plus twee," zei een ter verdediging van Balassone — maar het veroorzaakte een storm in de rechtse, Meloni-ondersteunende pers. De leiding van de bank maakte zich zorgen dat de regering de "tradities van onafhankelijkheid" van de 132 jaar oude instelling niet respecteerde, aldus een ander.

Anderen zien het amendement als onderdeel van een bredere strijd tegen de Italiaanse autoriteit: Francesco Galietti, voormalig ambtenaar van het ministerie van Financiën en oprichter van het politieke risicoadviesbureau Policy Sonar, merkte op dat Meloni de afgelopen maanden een wetsvoorstel heeft aangenomen om wat zij ziet als een gepolitiseerde rechterlijke macht in toom te houden, en ook botste met het staatshoofd. President Sergio Mattarella, over een artikel dat suggereerde dat hij een complot smeedde om haar herverkiezing te voorkomen.

Malan zelf hield vol dat het goudinitiatief "helemaal niet tegen iemand was gericht." Desondanks beschreef hij de stap als emblematisch voor de "strijd" van de Italiaanse Broeders — zonder verder in te gaan.

Breder toneelstuk

Hoewel het wetsvoorstel nu tandeloos is, vormt het nog steeds een interessante testcase voor hoe robuust de EU bereid is haar wetten te verdedigen tegen nationale regeringen die op het continent steeds grilliger worden naarmate ze worstelen met de beperkingen van economische stagnatie en demografische achteruitgang.

Eerder dit jaar stond de Europese Commissie toe terwijl de regering van Meloni UniCredit, een van de grootste banken van Italië, onder druk zette om een overname te laten vallen die niet bij hen paste. De EU-antitrustautoriteiten zijn pas een inbreukprocedure gestart nadat UniCredit zijn bod uit frustratie had ingetrokken.

Berichten suggereren ook dat druk vanuit Rome een geplande fusie tussen de vermogensbeheertak van Generali, Italië's grootste verzekeraar, en een Franse concurrent zal dwarsbomen, uit angst dat het nieuwe bedrijf een minder betrouwbare koper van Italiaanse staatsschulden zou zijn.

Als het niet wordt aangevochten, kan het nieuwste initiatief binnenkort een existentiële uitdaging worden voor de Bank van Italië, zei een voormalige functionaris die nauwe banden onderhoudt met de leiding van de Bank. "Als je het goud van de Bank van Italië neemt, heeft het geen reden meer om te bestaan," zei hij.

En hoewel gouverneur Panetta aanvankelijk graag samenwerkte met Meloni, "is er altijd een grens," zei de functionaris. "Als het om onafhankelijkheid gaat, eindigt het daar — dit is slechts het begin van een oorlog."

Dit artikel is bijgewerkt met het juridische advies van de ECB.